

VLAAMSE COMMISSIE ONROEREND ERFGOED

ADVIES VCOE 2017|021 VAN 21 APRIL 2017

OVER DE VOORLOPIGE OPHEFFING VAN DE BESCHERMING ALS MONUMENT VAN HET STATION VAN OOSTKAMP, NAAR AANLEIDING VAN DE ADVIESVRAAG VAN MINISTER GEERT BOURGEOIS VAN 30 MAART 2017

De Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed brengt op 21 april 2017 volgend advies uit:

1. De VCOE ontving op 30 maart 2017 een adviesvraag van Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering en minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed over de voorlopige gehele opheffing van de bescherming als monument van het station van Oostkamp met inbegrip van de luifel, het dienstgebouwtje en schuilhokje. De commissie ontving in het kader van deze adviesvraag volgende documenten (a) het ministeriële besluit tot voorlopige opheffing van de bescherming, (b) de fotoregistratie, (c) het afbakeningsplan en (d) het inhoudelijk dossier.
2. Het ministerieel besluit legt de voorlopige gehele opheffing vast van het ministerieel besluit van 3 januari 1997 houdende de bescherming als monument van het station van de N.M.B.S., voorheen van de zgn. 'Staatsspoorwegen', met inbegrip van luifel, het dienstgebouwtje alsook van het wacht- of schuilhokje in Oostkamp.

De commissie stelt vast dat de gehele opheffing steunt op artikel 6.2.1, 2° van het Onroerenderfgoeddecreet: *“een verplaatsing van het beschermde goed is noodzakelijk voor het behoud ervan”* en op artikel 6.2.1, 3° van het decreet: *“de gehele of gedeeltelijke wijziging of opheffing is vereist omwille van het algemeen belang”*. De commissie merkt op dat de opheffing verder uitvoerig gemotiveerd wordt in de inleidende bepalingen van het ministerieel besluit. Het algemeen belang wordt gevormd door de verbreding van de spoorlijn Gent – Brugge met twee extra sporen. Dit gebeurt met het oog op een verbeterde ontsluiting van de economische toegangspoorten van de havens Oostende en Zeebrugge en de vlottere bereikbaarheid van de kustregio. Het station van Oostkamp met luifel, schuilhokje en dienstgebouw kunnen aldus niet langer op de beschermde locatie behouden blijven. Bij een verplaatsing van het beschermd monument kunnen evenwel de erfgoedwaarden die aan de grondslag liggen van de bescherming behouden blijven.

Het inhoudelijk dossier verduidelijkt verder dat de mogelijke uitbreiding van het spoor reeds op het moment van de bescherming ter sprake werd gebracht. In het beschermingsbesluit werd daarom nadrukkelijk opgenomen dat *“mits voorafgaande en schriftelijke machtiging van de Vlaamse minister of zijn gemachtigde het toegelaten is het monument te verplaatsen”*. Het uiteindelijke dossier voor de verplaatsing van het station werd in 2007 opgestart waarna een uitgebreide overleg- en studieronde werd georganiseerd in functie van de verplaatsing en herbestemming van de stationsgebouwen. De commissie stelt vast dat het agentschap Onroerend Erfgoed in het kader daarvan op 24 juni 2010 een principieel gunstig advies verleende voor de sloop en heroprichting van het stationsgebouw en het schuilhokje. De commissie merkt op dat het agentschap tevens oordeelde dat het dienstgebouwtje gesloopt mag worden. Het gebouwtje wordt door de bescherming gevat maar wordt niet expliciet vermeld in het beschermingsbesluit en blijkt na onderzoek weinig erfgoedwaarde te bezitten. De commissie ondersteunt deze argumentatie.

3. Artikel 2 van het ministerieel besluit somt de kadastrale percelen op van het op te heffen beschermde monument en verwijst naar het afbakeningsplan dat als bijlage bij het opheffingsbesluit wordt gevoegd.
4. Artikel 3 verwijst naar de industrieel-archeologische erfgoedwaarde zoals beschreven in het beschermingsbesluit en stelt dat deze erfgoedwaarde door de verplaatsing bewaard blijft. De commissie merkt op dat in het inhoudelijk dossier wordt aangetoond dat het stationsgebouw ook een architecturale waarde bezit. Daarbij wordt geargumenteed dat bij een actualisatie van de bescherming ook de actueel vastgestelde architecturale waarde benadrukt moeten worden. De commissie kan dit ondersteunen en suggereert daarom in artikel 3 van het opheffingsbesluit op te nemen dat de verplaatsing van het monument een opportuniteit vormt om de architecturale waarde van het stationsgebouw officieel te erkennen.

De commissie merkt wel op dat het momenteel onduidelijk is of er reeds concrete stappen werden gezet om het stationsgebouw met luifel en het schuilhokje na verplaatsing opnieuw als monument te beschermen. De commissie vraagt dit verder te verduidelijken in het inhoudelijk dossier.

5. Artikel 4 vermeldt de wijze waarop de erfgoedkenmerken en –elementen die verloren gaan gedocumenteerd moeten worden. De commissie vindt het positief dat een nauwkeurig opmetingsplan moet worden opgemaakt waarin de huidige locatie en oriëntatie van het stationsgebouw met luifel, het wachthuisje en het dienstgebouw worden gedocumenteerd.
6. Artikel 5 verduidelijkt de maatregelen die nodig zijn voor de ontmanteling alsook voor de heropbouw van het stationsgebouw met luifel en het schuilhokje. De commissie ondersteunt deze maatregelen.

De commissie vraagt wel aan artikel 5, §2 toe te voegen dat de historische indeling van het station door ingrijpende verbouwingswerken werd aangetast en aldus niet heropgebouwd moet worden.

7. Op basis van bovenstaande argumentatie en opmerkingen geeft de commissie een gunstig advies voor de voorlopige gehele opheffing van het ministerieel besluit van 3 januari 1997 houdende de bescherming als monument van het station van Oostkamp met inbegrip van luifel, het dienstgebouwtje en het wacht- of schuilhokje.

Namens de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed

Michiel Deweydt
Voorzitter